

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Gegeven de verdeling van de marktaandelen, zoals gegeven in bron 1, lijkt er sprake te zijn van een beperkt aantal (grote) aanbieders.
- Volgens bron 2 is er sprake van kosten voor uitzendlicenties, hetgeen wijst op beperkte toetreding.
- Uit bron 2 blijkt dat de prijs per eenheid radioreclame verschilt, afhankelijk van het tijdstip van uitzenden, hetgeen wijst op heterogeniteit van het product.

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{0,9 \times \text{€} 31 \text{ miljoen}}{11,4} \times 100 = \text{€} 244.736.842$$

3 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{31 - \left(\frac{57}{8} + 0,09 \times 31 + 5,885 + 2,2\right)}{31} \times 100\% = 41,9\%$$

4 maximumscore 3

Brüggen

Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:

Een beschrijving waaruit blijkt

- dat een prijselasticiteit van $-1,2$ duidt op een elastische vraag 1
- hetgeen betekent dat een prijsverlaging zal leiden tot een relatief grotere (procentuele) afzetstijging, zodat de omzet zal toenemen 1
- hetgeen in combinatie met lagere kosten voor auteursrechten (minder muziek uitzenden) kan leiden tot meer winst 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2

5 maximumscore 3

- bij (1) proportioneel 1
- bij (2) dalen 1
- bij (3) denivellering 1

6 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- Huidig: $6.007 + 0,42(30.798 - 17.878) - 2.074 - 1.504 = € 7.855$
 Vlaktaks: $0,32 \times 30.798 - 2.000 = € 7.855$
- $0,32 \times bi - 2.000 = 6.007 + 0,42(bi - 17.878) - 2.074 - 1.504$
 $\rightarrow 0,10 bi = 3.079,76 \rightarrow bi = 30.797,60 \rightarrow$ afgerond € 30.798
 (bi = belastbaar inkomen)

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{2.000}{0,32} = € 6.250$$

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat dit vlaktaksvoorstel kan bijdragen aan een relatieve daling van de loonkosten, hetgeen de winstgevendheid van bedrijven kan verbeteren waardoor de overheid meer winstbelasting zal ontvangen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat dit vlaktaksvoorstel zal leiden tot een daling van het marginale belastingtarief, hetgeen parttimers kan stimuleren om meer te gaan werken, waardoor de netto-inkomens van sommige gezinnen gaan stijgen, de bestedingen stijgen en de overheid meer omzetbelasting zal ontvangen.

9 maximumscore 3

- C 1
- Uit de verklaring moet blijken dat
- zonder (heffings)kortingen de lijn van de vlaktaks zou starten vanuit de oorsprong en 1
  - een lager uniform tarief zal leiden tot een minder steile (rechte) lijn 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste argumentatie is:
 Een antwoord waaruit blijkt dat de cartoon suggereert dat alle belastingplichtigen een gelijk deel van hun inkomen ('het hoofdhaar') afstaan en dat dit in het vlaktaksvoorstel van deze partij niet het geval is, omdat er sprake is van een algemeen bedrag aan heffingskorting dat relatief meer voordeel oplevert voor lagere inkomens.

Opgave 3

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- index voor € 1.000 = $\frac{106,5}{1.150} \times 1.000 = 92,6$ 1
- de premie van Unizorg blijft met 92,1 als enige onder deze index 1

12 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat Unizorg als enige een vergelijkbaar product – de basispolis – aanbiedt voor een premie (net) onder de 1.000 euro, hetgeen bedoeld kan zijn om klanten weg te halen bij de concurrenten / de suggestie kan wekken van een groot prijsverschil ten opzichte van de concurrenten (psychologische prijszetting).
- Een antwoord waaruit blijkt dat Unizorg een vergelijkbaar product – de basispolis – aanbiedt voor een duidelijk lagere premie dan de meeste concurrenten, hetgeen gezien kan worden als een vorm van prijsconcurrentie / mogelijk begin van een prijzenoorlog.

13 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- GoedKuur krijgt veel klanten uit de groep goede risico's en duurdere concurrenten krijgen veel klanten uit de groep slechte risico's. Omdat deze concurrenten relatief veel moeten uitkeren verhogen zij de premies 1
- Er ontstaat een selectie van risico's: steeds meer goede risico's stappen over naar GoedKuur en de duurdere concurrenten 'blijven zitten' met de slechte risico's 1
- Dit kan zo ver gaan dat sommige verzekeraars de hoge uitgaven niet meer (voldoende) kunnen opvangen met de premie-inkomsten en in betalingsproblemen geraken 1

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een antwoord waaruit blijkt dat verzekeraars een extra bijdrage van verzekerden in een fonds storten, waaruit vervolgens de verzekeraars met relatief veel 'slechte risico's' en dus relatief hoge zorguitgaven een compensatie ontvangen. - Een antwoord waaruit blijkt dat verzekeraars naar rato van de verhouding goede / slechte risico's in hun klantenbestand een bijdrage storten in een fonds, waaruit vervolgens de verzekeraars met relatief veel 'slechte risico's' en dus relatief hoge zorguitgaven een compensatie ontvangen. 	
15	<p>maximumscore 3</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat uit de bronnen is af te leiden dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • de vraag naar basiszorg bij jonge mensen in het algemeen relatief sterk reageert op prijsveranderingen, dus relatief sterk toeneemt bij premiedalingen / lage premies, en • dat voor vrouwen doorgaans de gemiddelde zorguitgaven ongeveer gelijk aan of lager zijn dan voor mannen, behalve in de leeftijdsklassen waarin ze kinderen krijgen, zodat • jonge vrouwen zonder kindwens een aantrekkelijke klantgroep vormen voor een verzekeraar met relatief lage premie voor een basispakket met beperkende regelingen (bijvoorbeeld geen kindziekenhuis vergoeden) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Opgave 4

16 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{84}{28} \times 8 = 24$$

17 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De bestuursvoorzitter ontvangt $12 \times \text{€ } 12.000 = \text{€ } 144.000$ plus een salaris in groep IV: gemiddeld $12 \times \text{€ } 6.620 = \text{€ } 79.440$.
Het totaal van $\text{€ } 144.000 + \text{€ } 79.440 (\text{€ } 223.440)$ is al meer dan de Balkenende-norm van $\text{€ } 176.000$ (en de bestuursvoorzitter zit daar nog boven).
- De bestuursvoorzitter ontvangt $12 \times \text{€ } 12.000 = \text{€ } 144.000$ als toeslag. Dit bedrag is slechts $\text{€ } 32.000$ onder de Balkenende-norm. Zelfs met het gemiddelde salaris van groep IV $-12 \times \text{€ } 6.620 = \text{€ } 79.440$ - er bij geteld, komt de bestuursvoorzitter (ruim) boven die norm.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

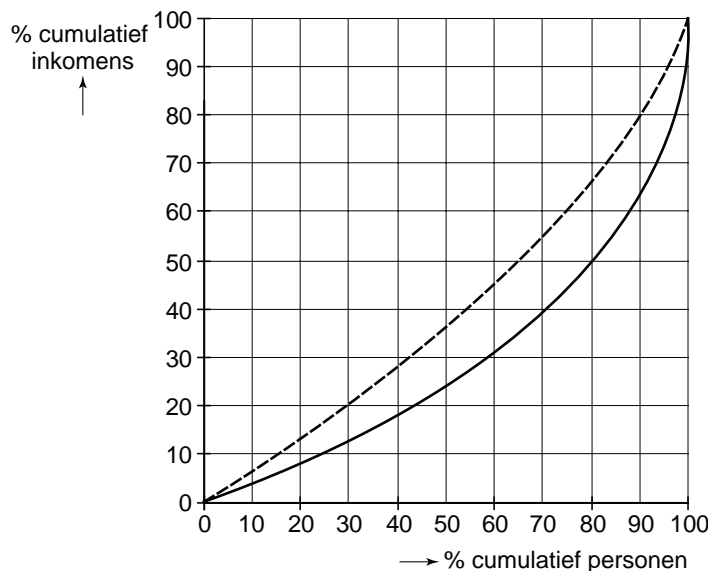
18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Door het toepassen van de Balkenende-norm zullen de hoogste salarissen en alle verhogende toeslagen verlaagd worden. De financiële middelen die daarmee ‘bespaard worden’, zouden ingezet kunnen worden om de onderwijsgevende functies hoger te belonen.

19 maximumscore 3

De juiste Lorenzcurve verbindt de punten (0,0), (28,17), (66,52), (92,84) en (100,100) (stippellijn in onderstaande grafiek).

Uit de berekening moet blijken dat de procentuele verdelingen van aantal medewerkers en brutosalarissen uit bron 13 zijn gecumuleerd, beginnend bij groep I en eindigend met de toevoeging van groep IV.

Uit de uitleg moet blijken dat de stelling van Nicolien juist is, omdat de Lorenzcurve van Amstelveld minder scheef is / een minder ongelijke verdeling weergeeft dan de curve van het Rijndalziekenhuis.

Opmerkingen

- *Maximaal 1 punt toekennen voor een juiste Lorenzcurve.*
- *Maximaal 1 punt toekennen voor een juiste berekening van de coördinaten van de getekende Lorenzcurve.*
- *Maximaal 1 punt toekennen voor een juiste uitleg.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

- Een voorbeeld van een juist argument, indien gekozen voor de mening van Leonard:
Een antwoord waaruit blijkt dat bestuursvoorzitters moeten beschikken over bijzondere kwaliteiten die hen 'schaars' maken. Op de arbeidsmarkt zal de vraag naar deze bestuurders groter zijn dan het aanbod, zodat de beloning zal (moeten) stijgen. Als instellingen in de quartaire sector geen hogere beloningen betalen, zouden deze mensen worden weggekocht door het bedrijfsleven / zou de kwaliteit van het schoolbestuur dalen.
- Een voorbeeld van een juist argument, indien gekozen voor de mening van Nicolien:
Een antwoord waaruit blijkt dat deze bestuurders werken in de quartaire sector en worden betaald uit collectieve middelen (belastinggelden). De Balkenende-norm kan gezien worden als een sociaal contract dat afdwingt dat individuele bestuursvoorzitters niet (alleen) kijken naar hun eigen belang.

Opmerking

Als in het antwoord niet één of meerdere elementen van het genoemde begrip zijn verwoord, maximaal 1 punt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

21 maximumscore 2

laagconjunctuur

Uit de verklaring moet blijken dat een renteverlaging (van de centrale bank, die door de banken worden doorberekend in hun eigen tarieven,) het lenen aantrekkelijker maakt en het sparen ontmoedigt, teneinde de bestedingen te stimuleren.

22 maximumscore 2

- rentevoordeel

Uit bron 15 blijkt dat de te betalen hypotheekrente bij de Japanse internetbank (veel) lager is dan bij de IJslandse internetbank

1

- valutavoordeel

Uit bron 16A blijkt dat in de periode 2000-2006 de koers van de yen ten opzichte van de kroon een dalende tendens vertoont, hetgeen betekent dat een zelfde nominale schuld in yen minder hoog wordt in kronen

1

23 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat Karel en Iris, voor de gehele looptijd van de hypothecaire lening, verwachten dat het risico van hogere lasten als gevolg van een (mogelijke) wisselkoersstijging van de yen niet opweegt tegen de lagere lasten door het (vaste) renteverskil tussen de Japanse en de IJslandse internetbank.

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

schuld in ISK oktober 2006:

$$30.000.000 \text{ JPY} \times 0,59 = 17.700.000 \text{ ISK}$$

schuld in ISK oktober 2008:

$$(30.000.000 \text{ JPY} - 2.343.750 \text{ JPY}) \times 1,28 = 35.400.000 \text{ ISK}$$

$$\text{schuld is toegenomen met } \frac{35.400.000 - 17.700.000}{17.700.000} \times 100\% = 100\%$$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6

25 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat bij afgesloten cao's ook werknemers die géén lid zijn van een werknemersvertegenwoordiging (vakbond) recht hebben op de overeengekomen arbeidsvoorwaarden.

26 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- vrije prijsvorming:
Loonvorming op de arbeidsmarkt wordt vaak gereguleerd door overheid (bijvoorbeeld minimumloon) en werkgevers- en werknemersorganisaties (loonafspraken).
- homogeen 'product':
Arbeid is niet homogeen, want er zijn verschillen in scholing, ervaring, vaardigheid e.d.
- vrije toetreding:
Arbeidskrachten kunnen niet vrij toe- en uittreden, omdat ze gebonden zijn aan de woonplaats of kwalificaties en/of werkvergunningen nodig hebben om toe te treden.
- transparantie:
Niemand beschikt over volledige informatie over wie, wat, waar en wanneer vraagt en aanbiedt op de arbeidsmarkt.

Opmerking

Per juist kenmerk plus juiste toelichting 1 punt toekennen.

27 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:
vraag naar arbeid in de evenwichtssituatie minus vraag naar arbeid bij minimumloon: $40 - 35 = 5$ (miljoen personen)

28 maximumscore 2

Yamina

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Een antwoord waaruit blijkt dat in de evenwichtssituatie het totaal van werkgevers- en werknemerssurplus bestaat uit alle delen $A + B + C + D + E + F$ en dat na invoering van het minimumloon de delen $E + F$ afvallen. Dat is een totaal welvaartsverlies van $2,5 + 2,5 = 5$ miljoen.
- Een antwoord waaruit blijkt dat in de evenwichtssituatie het totaal van werkgevers- en werknemerssurplus 320 miljoen bedraagt ($A + B + C + D + E + F$) en na invoering van het minimumloon slechts 315 miljoen ($A + B + C + D$), hetgeen een welvaartsverlies betekent van $320 - 315 = 5$ miljoen.